

Rietje van Dam wil 'leven lang leren' tot biobased praktijk maken

'Slecht staan wij er niet voor als het gaat om biobased human capital', opent Rietje van Dam het gesprek. Van Dam is een van de drie bestuursleden van het Topconsortium voor Kennis en Innovatie BioBased Economy (TKI-BBE) en hoogleraar aan de Universiteit Leiden. 'Kijkend naar de inhoudelijke expertise bij de onderwijsinstellingen en de actieve opstelling bij zowel het onderwijs als het bedrijfsleven, doen wij het echt niet zo slecht. Maar – en dat geldt voor de hele biobased economy – de sense of urgency ontbreekt.'

'Het probleem waar de biobased economy een antwoord op biedt is enorm groot', vervolgt Van Dam. 'Ik ben er daarom van overtuigd dat er een gigantische behoefte aan biobased human capital bestaat om de uitdagingen in de komende jaren te kunnen adresseren. Binnen Nederland zijn er in het onderwijs al heel wat op de biobased Economy gerichte initiatieven. Echter, wij realiseren ons onvoldoende dat om het probleem op te lossen niet alleen jonge nieuwe arbeidskrachten, maar ook bestaande werknemers geschoold moeten worden. Het credo 'leven lang leren' moet eindelijk eens serieus genomen worden. Want als ik het vanuit dat perspectief bekijk, staan wij er niet zo goed voor.'

Open resources

Van Dam ziet desondanks veel potentie voor het opleiden en bijscholen van biobased professionals. 'Er vinden in het bestaande onderwijs – bijvoorbeeld bij de technische universiteiten – en in de groene sector al tal van goede dingen plaats. Het gaat daarbij wel te vaak om bestaande instituties en infrastructuren. Het is te veel een projectie vanuit het heden en zaken kunnen nog een stuk innovatiever worden aangepakt. Naar mijn idee moet je kennisoverdracht ook anders organiseren. De context waarin het onderwijs opereert verandert razendsnel en tegelijkertijd wordt met het oog op kwaliteitsborging van de onderwijsstructuur een zekere robuustheid verwacht. Tussen die twee zaken zit een spanningsveld. Als er nu één gebied is dat om een nieuwe en creatieve aanpak vraagt over grenzen van disciplines en landsgrenzen heen en om het samenbrengen van stakeholders, dan is het de biobased economy. Je kunt deze sector uitstekend gaan gebruiken om human capital expertise te ontwikkelen en de gehanteerde modellen nadien ook weer aanwenden binnen andere sectoren van de economie.'

Wil Nederland stappen maken met haar human capital agenda, dan moeten de handen volgens Van Dam fors uit de mouwen. 'Wij moeten jonge mensen en bestaande werknemers opleiden. Dit wil niet zeggen dat de onderwijsinstellingen dat allemaal moeten gaan doen. Wij praten qua kennisontwikkeling over de gouden driehoek en ook voor kennisoverdracht zouden we die als vertrekpunt moeten nemen. In samenwerking tussen onderwijsinstellingen, bedrijven en overheden kunnen kennisbouwstenen, 'Open Educational Resources', voor de biobased economy worden ontwikkeld waarmee iedereen vervolgens zijn eigen doelgroep kan bedienen. Iedereen die een bijdrage aan de realisatie levert, mag de bouwstenen vervolgens ook gebruiken om zijn eigen mensen op te leiden. Precompetitief samenwerken en vervolgens competitief benutten. Het betekent gebruikmaken van nieuwe media, nieuwe opleidingsvormen, kortom innovatief onderwijs en kennisoverdracht waarbij gedacht wordt in educational open resources.' Maar wie is er hierbij in de lead? Van Dam: 'Persoonlijk heb ik deze thematiek voor het eerst op de agenda proberen te zetten vanuit de Wetenschappelijk Technologische Commissie voor de Biobased Economy (WTC-BBE) van het ministerie van Economische Zaken. Daar vond het direct gehoor. Om uit de beleids sfeer te komen is vervolgens met een aantal universiteiten en SURF gesproken en ook in de TKI-BBE is het idee neergelegd. Hopelijk haken steeds meer partijen aan. Op die manier is er niet één partij in de lead, maar ontstaat er een actief Nederlands kennisnetwerk biobased economy. Het is immers ook een gezamenlijke human capital agenda.'

Regio's

Van Dam heeft op haar visie in de afgelopen maanden weerklank gevonden. Wat haar betreft zijn ook de verschillende biobased regio's die Nederland rijk is aan zet. 'Wij moeten regionaal kijken waar behoefte aan is, het proberen te ontwikkelen en vervolgens tussen de regio's te verdelen. Alles wat je doet vraagt namelijk om organisatie en geld. In principe hoeft er echter niet zo veel nieuws te gebeuren, het draait om het combineren, delen en enthousiasmeren.'

'Als wij deze zomer met zijn allen besloten hebben niet alleen te praten, maar ook daadwerkelijk aan de slag te gaan', besluit Van Dam. 'Dan kunnen wij in 2013 ook daadwerkelijk progressie boeken. Het zou fantastisch zijn als er aan het einde van het kalenderjaar al nieuwe opleidingsproducten en nieuwe netwerken ontstaan. Als ik nog een belangrijke wens mag uitspreken ten aanzien van de human capital agenda, dan zou ik graag samenwerking tussen de verschillende netwerken zien ontstaan. Als dat lukt ben ik ervan overtuigd dat wij met zijn allen ook al in 2013 een aantal bouwstenen voor het opleiden van professionals in de biobased economy kunnen realiseren. Ik denk bijvoorbeeld aan 'YouTube'-achtige filmpjes die uitstralen waartoe de biobased economy in Nederland in staat is.'